

Inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område

Afsnit I **Generelle bestemmelser**

Kapitel 1 *Indledende bestemmelser* *Anvendelse af magt*

§ 1. Magtanvendelse må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand og skal begrænses til det absolut nødvendige og stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået hermed.

Den omfattede personkreds

§ 2. Afsnit I og II omfatter børn under 18 år, der er anbragt på en døgninstitution.

§ 3. Afsnit I og III omfatter voksne fra og med 18 år, med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modtager offentligt iværksat personlig og praktisk hjælp, samt socialpædagogisk bistand, behandling og pleje, eller aktiverende tilbud med videre og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 32-36. Det er en forudsætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

Afsnit II **Børn**

Kapitel 2 *Magtanvendelse* *Generelt*

§ 4. Legemlig afstraffelse af børn er ikke tilladt. Fiksering er ikke tilladt. Ved fiksering forstås anvendelse af mekanisk tvangsmiddel i form af bælte, håndremme, fodremme, eller livstykke, samt anden form for mekanisk fastspænding. Ydmygende, hånende eller anden nedværdigende psykisk behandling er ikke tilladt.

§ 5. Fysisk magtanvendelse i form af, at barnet fastholdes, eller føres til et andet opholdsrum er tilladt, hvis:

- 1) barnet udviser en sådan adfærd, at fortsat ophold i fællesrummet er uforsvarlig, eller
- 2) barnet derved forhindres i at skade sig selv eller andre.

Stk. 2. Magtanvendelse efter stk. 1 skal afpasses efter forholdene i den enkelte situation og må ikke gå ud over det strengt nødvendige.

Magtanvendelse på ikke sikrede døgninstitutioner for børn

§ 6. På døgninstitutioner for børn, vil der kunne ske fysisk magtanvendelse efter § 5.

Stk. 2. Der vil på ikke sikrede døgninstitutioner for børn endvidere kunne ske aflåsning af døgninstitutionens yderdøre om natten og undtagelsesvis i kortere perioder om dagen.

Stk. 3. For et barn anbragt på en ikke sikret døgninstitution vil der kunne ske magtanvendelse i form af undersøgelse af barnets person eller opholdsrum, jf. § 8.

Stk. 4. For et barn anbragt på en ikke sikret døgninstitution vil der også kunne ske magtanvendelse i form af kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation, jf. § 13.

Stk. 5. Et barn anbragt på en ikke sikret døgninstitution vil endvidere kunne holdes tilbage, i op til 14 dage, i en tilvænningsperiode, under samme betingelser som nævnt i inatsisartutlovens § 15.

Magtanvendelse på sikrede døgninstitutioner

§ 7. På sikrede døgninstitutioner for børn, vil der kunne ske fysisk magtanvendelse efter § 5.

Stk. 2. For et barn anbragt på en sikret døgninstitution vil der kunne ske indgreb i form af undersøgelse af barnets person eller opholdsrum, jf. § 8 og § 9.

Stk. 3. For et barn anbragt på en sikret døgninstitution vil der endvidere kunne ske indgreb i form af kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation, jf. § 13 og § 14.

Kapitel 3

Undersøgelse af et barns person og opholdsrum

Generelt

§ 8. På døgninstitutioner, herunder sikrede døgninstitutioner kan anbringelsesstedets leder eller den, der bemyndiges dertil, træffe bestemmelse om at foretage en undersøgelse af barnets person eller opholdsrum, hvis der er bestemte grunde, jf. § 10, til at antage, at barnet er i besiddelse af effekter, hvor besiddelsen medfører, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages.

Stk. 2. En undersøgelse efter stk. 1, må alene gennemføres, hvis formålet med undersøgelsen er forholdsmæssig med den krænkelse og det ubehag, som undersøgelsen må antages at forvolde barnet. Det er en forudsætning for undersøgelsen, at andre lempeligere midler har været forsøgt, og at disse har vist sig utilstrækkelige til opnåelse af de tilsigtede mål med undersøgelsen. Barnet skal opfordres til selv at aflevere eventuelle effekter.

Stk. 3. Undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Undersøgelsen skal således foretages på en sådan måde, at barnets oplevelse af at blive krænkede formindskes mest muligt.

Stk. 4. Inden en undersøgelse af et barns person eller opholdsrum foretages, har barnet ret til at få oplyst grunden til, at undersøgelsen iværksættes, medmindre særlige omstændigheder taler imod dette.

Stk. 5. Der skal altid deltage mindst 2 ansatte ved undersøgelsen af barnets person eller opholdsrum. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan undersøgelsen dog gennemføres af en enkelt ansat. Der må ikke være andre børn til stede under undersøgelsen af barnets person eller opholdsrum.

Stk. 6. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i barnets besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 7. Hvis genstande, som tilhører et barn, tilbageholdes, skal anbringelsesstedet udfærdige en liste over de genstande, der tilbageholdes. Barnet skal orienteres om tilbageholdelsen og have udleveret en kopi af listen.

Stk. 8. Hvis en genstand tilhører anbringelsesstedet, kan den umiddelbart inddrages.

§ 9. En sikret døgninstitution kan endvidere undersøge, hvilke effekter et barn, der er anbragt på institutionen, har i sin besiddelse i sit opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages:

- 1) når barnet eller den unge anbringes på en sikret døgninstitution,
- 2) før og efter besøg, og
- 3) før og efter fravær fra den sikrede døgninstitution.

Undersøgelse af person og opholdsrum med bestemte grunde

§ 10. Bestemte grunde efter § 8, stk. 1, kan være, at barnet virker påvirket af euforiserende stoffer eller alkohol, at der mangler skarpe genstande i institutionens køkken eller værksted, eller at der af institutionens personale i øvrigt er gjort observationer, der gør det nærliggende for institutionens leder, eller den der bemyndiges dertil at antage, at barnet er i besiddelse af effekter i strid med ordensreglementet eller som kan udgøre en fare for barnet selv eller andre.

Særligt om undersøgelse af opholdsrum

§ 11. Hvis en undersøgelse af barnets opholdsrum indebærer en gennemgang af barnets genstande i opholdsrummet, skal barnet have tilbud om at overvære undersøgelsen eller efterfølgende straks have gennemgået undersøgelsen og dens resultat, med mindre særlige omstændigheder taler mod dette. Tilbuddet om gennemgang af undersøgelsen kan eventuelt gives skriftligt samtidig med en orientering om, at undersøgelsen har fundet sted.

Stk. 2. Med opholdsrum menes i denne inatsisartutlov værelse, skabe eller andre rum, som barnet råder over. Med genstande menes eksempelvis senge, kommoder, opbevaringsbokse, tasker og poser i opholdsrummet.

Særligt om undersøgelse af person

§ 12. Ved undersøgelse af barnets person menes indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet. Der må alene foretages klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko. Institutionens personale kan dog kræve, at barnet tager sit overtøj, hue og sko af.

Stk. 2. Undersøgelse af, hvilke effekter barnet har i sin besiddelse på sin person, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end barnet.

Kapitel 4

Kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation

Generelle bestemmelser

§ 13. På døgninstitutioner og sikrede døgninstitutioner for børn kan kommunalbestyrelsen i opholdskommunen træffe afgørelse om, at der uden retskendelse, kan ske kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med nærmere angivne personer uden for institutionen i en bestemt periode, såfremt det er nødvendigt af hensyn til barnets trivsel og udvikling, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Åbning af indgående og udgående breve kan kun finde sted med samtykke fra og i overværelse af barnet. Kontrol af telefonsamtaler i form af medhør kan kun finde sted med samtykke fra barnet. Hvis medhør finder sted, skal den person, med hvem telefonsamtalen føres, gøres opmærksom herpå.

Stk. 3. Ønsker barnet ikke, at et indgående brev åbnes, kan dette uåbnet returneres til afsenderen med forklarende ledsageskrivelse. Ønsker barnet ikke, at et udgående brev åbnes, tilintetgøres brevet.

Stk. 4. Ønsker barnet ikke, at der sker medhør ved en indgående telefonsamtale, kan telefonsamtalen afbrydes med en forklaring til den, der har ringet op. Ønsker barnet ikke, at der sker medhør ved en udgående telefonsamtale, føres samtalen ikke.

Stk. 5. Stk. 1-4 gælder dog ikke breve og andre henvendelser til og fra offentlige myndigheder og til og fra en eventuel advokat eller børnebisidder.

Stk. 6. Stk. 1-5 gælder ikke ved politiets kontrol med besøg, brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation, jf. § 14, hvis kontrollen er et led i politimæssige foranstaltninger efter Retsplejelov for Grønlands bestemmelser.

Særligt om kontrol med brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation på sikrede døgninstitutioner

§ 14. For børn, der efter reglerne i Retsplejelov for Grønland § 361 er anbragt i sikrede døgninstitutioner i stedet for tilbageholdelse, finder retsplejelovens § 379, § 380 og § 381, om besøg og brevveksling m.v. tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Barnet har ret til ukontrolleret brevveksling med og besøg af kommunalbestyrelserne i barnets opholds- og hjemkommuner, Naalakkersuisut samt andre offentlige myndigheder og med medlemmer af Inatsisartut.

Stk. 3. Barnet har endvidere ret til ukontrolleret brevveksling med og besøg af retten, anklagemyndigheden, politiet, Inatsisartuts Ombudsmand, Folketingets Ombudsmand, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den Europæiske Torturkomité, Meeqqat Inuusuttullu Oqaloqatigiinnittarfiat og barnets børnebisidder.

Stk. 4. Et udenlandsk barn har tillige ret til ukontrolleret brevveksling med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter, medmindre politiet af hensyn til tilbageholdelsens øjemed modsætter sig det på grund af ganske særlige omstændigheder. Hvis politiet har fastsat brevkontrol efter Retsplejelov for Grønland § 380, sendes brevene gennem politiet.

Stk. 5. Politiet kan af hensyn til tilbageholdelsens øjemed modsætte sig, at et barn i tilbageholdelsessurrogat fører telefonsamtaler eller anden kommunikation, eller betinge telefonsamtaler og anden kommunikation af, at samtalen overhøres, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 6. Barnet skal underrettes om politiets beslutning efter stk. 5 og kan forlange den forelagt for retten til afgørelse.

Kapitel 5

Tilvænningsperiode i 14 dage efter anbringelse

§ 15. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan træffe afgørelse om, at børn på ikke sikrede døgninstitutioner, kan holdes tilbage i op til 14 dage efter anbringelsen på den pågældende døgninstitution eller det pågældende opholdssted, når:

- 1) det må anses for at være af væsentlig betydning for at imødekomme et barns særlige behov for støtte, og
- 2) det vurderes at have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, hvor mange dage barnet skal holdes tilbage inden for de første 14 dage.

Stk. 3. Barnets synspunkter skal altid inddrages og tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.

Stk. 4. Barnet kan alene holdes tilbage ved at anvende fysisk magt i form af, at barnet fastholdes for at forhindre denne i at forlade anbringelsesstedet.

Stk. 5. Magtanvendelse efter denne bestemmelse skal afpasses efter forholdene i den enkelte situation, må ikke gå ud over det strengt nødvendige og skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået med tilbageholdelsen.

Kapitel 6

Personlige alarm- eller pejlesystemer til børn med nedsat psykisk funktionsevne

§ 16. Kommunalbestyrelsen i opholdskommune kan efter ansøgning fra en døgninstitution i særlige tilfælde træffe afgørelse om for en afgrænset periode at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer over for børn, der er anbragt i døgninstitution eller på opholdssted, og som har betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, når:

- 1) der er risiko for, at barnet ved at forlade døgninstitutionen udsætter sig selv eller andre for at lide personskade,
- 2) det personlige alarm- eller pejlesystem kan bidrage til at afværge denne risiko og
- 3) forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke til anvendelsen af det personlige alarm- eller pejlesystem. Ved fælles forældremyndighed skal der foreligge samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere.

Stk. 2. Ved vurderingen af om betingelserne for iværksættelse efter stk. 1 er opfyldt, skal kommunalbestyrelsen sikre sig, at der foreligger:

- 1) den nødvendige faglige dokumentation for den pågældendes nedsatte funktionsevne,
- 2) en gennemgang af, hvilke pædagogiske metoder, der har været forsøgt anvendt forud for indstilling om iværksættelse af foranstaltningen, herunder, hvordan metoderne har vist sig utilstrækkelige til at opnå formålet, og
- 3) en gennemgang af, hvilke pædagogiske metoder, der sideløbende med foranstaltningen vil blive anvendt til at forsøge at gøre barnet i stand til at færdes uden for anbringelsesstedet på egen hånd.

Stk. 3. Ved vurderingen af om betingelserne for iværksættelse efter stk. 1 er opfyldt, skal kommunalbestyrelsen endvidere påse, om barnets synspunkter er tillagt passende vægt i overensstemmelse med den pågældendes alder og modenhed.

§ 17. Foranstaltningen, jf. § 16, kan maksimalt igangsættes for en periode af fire måneder ad gangen. Perioden fastsættes på baggrund af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Foranstaltningen skal ophøre, hvis betingelserne for at træffe afgørelse om anvendelse af foranstaltningen ikke længere er til stede.

§ 18. Adgangen til at træffe afgørelse om anvendelse af et personligt alarm- eller pejlesystem efter § 16 omfatter ikke udstyr, som er egnet til kontinuerligt at overvåge barnets færden.

Kapitel 7

Registrering og indberetning

Generelle bestemmelser

§ 19. Enhver form for magtanvendelse skal registreres og indberettes af døgninstitutionen til kommunalbestyrelserne i opholdskommunen og hjemkommunen og til Naalakkersuisut samt til det enkelte barns eventuelle børnebisidder.

Stk. 2. Naalakkersuisut udfærdiger indberetningsskemaer efter denne lov. Døgninstitutionerne har pligt til at anvende disse.

Tilladt fysisk magtanvendelse

§ 20. Ved fysisk magtanvendelse efter § 5, herunder nødværge og nødret efter kriminallovens kapitel 2, på døgninstitutioner herunder sikrede døgninstitutioner, skal

døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder inden for 24 timer registrere følgende oplysninger på et indberetningsskema udarbejdet til dette formål:

- 1) barnets navn og alder,
- 2) tidspunktet for indgrebet,
- 3) indgrebets varighed,
- 4) indgrebets art og
- 5) begrundelse for indgrebet.

Stk. 2. Barnet, der har været involveret i episoden, der udløste magtanvendelsen, skal gøres bekendt med skematilførslen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden. Barnet skal have tilbud om støtte til udfærdigelsen af sine kommentarer til indberetningen af en bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson ansat på institutionen, som ikke har været involveret i episoden.

Stk. 3. Indberetningsskemaet skal forefindes på døgninstitutionen i en dertil særlig beregnet protokol.

Stk. 4. Døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder skal inden 3 dage sende en kopi af indberetningsskemaet med sine kommentarer til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle børnebisidder.

Registrering af undersøgelse af person og opholdsrum

§ 21. Ved undersøgelse af barnets person eller opholdsrum i døgninstitutioner, herunder sikrede døgninstitutioner, jf. kapitel 3, skal institutionens leder eller dennes stedfortræder inden for 24 timer registrere følgende oplysninger:

- 1) barnets navn og alder,
- 2) tidspunktet for undersøgelsen,
- 3) undersøgelsens varighed,
- 4) undersøgelsens art,
- 5) hvilke personer, der foretog undersøgelsen,
- 6) de bestemte grunde, der har givet anledning til at foretage undersøgelsen, om og hvilke effekter der blev fundet, og
- 7) ved undersøgelser efter § 8, redegøres for de bestemte grunde, der har givet anledning til, at undersøgelsen er påkrævet.

Stk. 2. Barnet, som har fået undersøgt sin person eller sit opholdsrum, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at ledsage den med sin egen redegørelse for undersøgelsen. Barnet skal have tilbud om støtte til udfærdigelsen af sine kommentarer til indberetningen af en bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson ansat på institutionen, som ikke har været involveret i episoden.

Stk. 3. Indberetningsskemaet skal forefindes i institutionen i en dertil særlig beregnet protokol.

Stk. 4. Institutionens leder skal inden 3 dage sende en kopi af indberetningsskemaet med sine kommentarer til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle børnebisidder.

Ikke tilladt magtanvendelse

§ 22. Overtrædelse af reglerne i §§ 4-18, jf. stk. 2, registreres og indberettes til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut.

Stk. 2. Den implicerede medarbejder skal i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, senest dagen efter episoden afgive skriftlig indberetning derom til døgninstitutionens leder, der sammen med sine kommentarer samt forklaringer fra personer, der har overværet episoden, inden 3 dage videresender indberetningen til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Indberetningen skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) barnets navn og alder,
- 2) tidspunktet for den handling, der har givet anledning til indgrebet,
- 3) tidspunktet for indgrebet,
- 4) indgrebets varighed,
- 5) beskrivelse af indgrebets art,
- 6) beskrivelse af indgrebets formål,
- 7) hvem der foretog indgrebet,
- 8) barnets tilstand i den tid, indgrebet fandt sted, og
- 9) de særlige forhold, der har begrundet indgrebet.

Stk. 3. Barnet, der har været involveret i episoden, der udløste magtanvendelsen, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden. Barnet skal have tilbud om støtte til udfærdigelsen af sine kommentarer til indberetningen af en bisidder, en tryghedsperson eller en omsorgsperson ansat på institutionen, som ikke har været involveret i episoden.

Stk. 4. Hvis der er begrundet mistanke om en strafbar handling, der er undergivet offentlig påtale, skal døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder straks sende indberetning herom til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Naalakkersuisut skal tage kontakt til politiet.

Stk. 5. En anden medarbejder, som har overværet episoden, og som ikke dagen efter er bedt om oplysninger til indberetningen, har pligt til at meddele sin forklaring til døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder.

Stk. 6. En anden medarbejder, der i øvrigt får begrundet viden om episoden, har ligeledes pligt til at meddele døgninstitutionens leder, eller dennes stedfortræder, om denne viden.

Stk. 7. Døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder skal samtidig med sin indberetning til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og barnets eventuelle børnebisidder, give kopi af denne til den implicerede medarbejder og skal orientere forældremyndighedens indehaver om indberetningen.

Stk. 8. Hvis den implicerede medarbejder er døgninstitutionens leder, skal der sendes indberetning direkte til opholdskommunen, hjemkommunen og Naalakkersuisut. Den medarbejder, der er døgninstitutionens leder, giver i dette tilfælde døgninstitutionens leder genpart af sin indberetning. Naalakkersuisut skal i så fald sørge for, at forældremyndighedens indehaver får orientering om indberetningen.

Stk. 9. Naalakkersuisut skal træffe afgørelse om de driftsmæssige konsekvenser af indberetningssagen inden 6 uger efter at indberetningssagen er modtaget. Opholdskommunen, hjemkommunen og forældremyndighedens indehaver skal orienteres om eventuelle driftsmæssige konsekvenser.

Kapitel 8

Om tilsyn, klageadgang, sanktioner m.v.

§ 23. Naalakkersuisut fører tilsyn med anvendelsen af reglerne i afsnit II.

Stk. 2. Naalakkersuisut har pligt til at overvåge, analysere og reagere på magtanvendelsesindberetninger, jf. kapitel 7.

§ 24. Klager vedrørende overtrædelse af bestemmelserne i afsnit II indbringes for kommunalbestyrelsen i opholdskommunen.

§ 25. Forinden afgørelsen af en klage anmoder kommunalbestyrelsen i opholdskommunen Naalakkersuisut om en udtalelse. Med anmodningen indsendes en redegørelse fra den medarbejder, der har kendskab til de forhold, der klages over. Hvis der er sket registrering i henhold til § 20, stk. 1, § 21, stk. 1, eller § 22, stk. 1, skal en udskrift af skemaregistreringen vedlægges redegørelsen.

Stk. 2. Døgninstitutionens leder eller dennes stedfortræder, skal herudover hurtigst muligt foretage en undersøgelse, der omfatter samtale med barnet, de medarbejdere, der har kendskab til de forhold, der klages over, og mulige vidner til episoden. Der skal udfærdiges rapport om de pågældende samtaler, og rapporten indsendes med lederens indstilling til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen, med de oplysninger, der er nævnt i stk. 1.

§ 26. Klager over afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen i opholdskommunen i medfør af reglerne i afsnit II, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.

§ 27. Døgninstitutionens leder skal sikre sig, at såvel anbragte børn som forældremyndighedens indehaver bliver gjort bekendt med reglerne i dette afsnit, herunder adgangen til at klage til henholdsvis kommunalbestyrelsen i opholdskommunen og Det Sociale Ankenævn, jf. §§ 24 og 26.

§ 28. Der skal endvidere gives underretning om adgangen til at rette henvendelse til det tilsyn, der er nedsat i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, vedrørende personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse.

§ 29. Denne inatsisartutlov udleveres til samtlige medarbejdere i alle døgninstitutioner omfattet af denne lov. Medarbejderen skal kvittere overfor døgninstitutionens leder for modtagelsen.

Afsnit III

Voksne

Kapitel 9

Anvendelsesområde

Generelt

§ 30. Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal opholdskommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning. *Stk. 2.* Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 3. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulemper. Ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt.

Stk. 4. Indgreb efter dette afsnit forudsætter en individuel vurdering af indgrebets faglige forsvarlighed og nødvendighed samt pågældendes helbredstilstand.

Personlige alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere

§ 31. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan træffe afgørelse om, at lederen af et bo- eller dagtilbud eller den ansatte, der af lederen bemyndiges dertil kan anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når

- 1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.

Stk. 2. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter stk. 1, omfatter alene udstyr, som er egnet til at opdage, at en person forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter stk. 1, omfatter ikke udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden.

Stk. 3. For personer, hvor den nedsatte funktionsevne, er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende, kan anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer iværksættes, medmindre den pågældende modsætter sig dette. Hvis personen modsætter sig anvendelsen af et personligt alarm- eller pejlesystem, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse heraf, jf. stk. 1. Afgørelsen efter 2. pkt. kan gøres tidsbegrænset. En foranstaltning skal dog ophøre, hvis de indholdsmæssige betingelser for at træffe afgørelse om en foranstaltning ikke længere er til stede.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at lederen af et bo- eller dagtilbud eller den ansatte, deraf lederen bemyndiges dertil kan anvende særlige døråbnere ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og
- 3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

Stk. 5. Særlige døråbnere efter stk. 4, omfatter dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende. Foranstaltningen må ikke have karakter af en egentlig aflåsningsmekanisme, men må alene virke forsinkende i forhold til den pågældendes frie færden, så personalets opmærksomhed henledes på, at den pågældende går ud.

Stk. 6. Hvis foranstaltninger efter stk. 4, iværksættes, skal der af hensyn til beboernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltningen efter stk. 4, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis bestemmelsen i § 34 samtidig hermed finder anvendelse.

Fastholdelse m.v.

§ 32. Fysisk magtanvendelse i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum er tilladt, når:

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Magtanvendelse efter stk. 1 skal afpasses efter forholdene i den enkelte situation og må ikke gå ud over det strengt nødvendige.

Stk. 3. Magtanvendelse, som akut kan være nødvendig, vil være omfattet af Kriminallov for Grønlands bestemmelser om nødværge og nødret, jf. kriminallovens kapitel 2.

§ 33. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om, at lederen af et bo- eller dagtilbud eller den ansatte, der af lederen bemyndiges dertil kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage dennes omsorg, i personlig hygiejnesituationer. Det skal samtidig søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejnesituationer i fremtiden kan undgås.

Stk. 2. Fysisk magt efter stk. 1, vil kunne tillades i følgende hygiejnesituationer:

- 1) Tandbørstning.
- 2) Barbering.
- 3) Hårvask, badning og tøjskift.
- 4) Klipping af hår og negle.
- 5) Skiftning af bleer og bind.
- 6) Pleje af hud.

7) Fjernelse af madrester i kindpose og mundhule.

Stk. 3. Det skal præciseres i kommunalbestyrelsens afgørelse, hvilke konkrete hygiejneforhold afgørelsen vedrører.

Stk. 4. Der må ikke bruges hjælpemidler til fastholdelsen, og der skal være proportionalitet mellem karakteren af den fastholdelse, der udøves, og det der søges opnået ved fastholdelsen.

Stk. 5. Fysisk magt efter denne bestemmelse vil kunne tillades i en periode på indtil 3 måneder. Kommunalbestyrelsen vil kunne forlænge perioden, der dog ikke kan overstige 6 måneder, idet andre metoder til at fremme hygiejneforholdene hos den pågældende sideløbende skal udvikles, jf. stk. 1, 2. pkt.

Stk. 6. Hvis den betydeligt og varigt nedsatte psykiske funktionsevne hos en person, for hvem der tidligere er truffet afgørelse efter stk. 1, nedsættes yderligere, vil der igen kunne træffes afgørelse om tilladelse af fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer for en periode af indtil 3 måneder med mulighed for forlængelse i op til 6 måneder.

Tilbageholdelse i boligen

§ 34. Under samme betingelser som i § 31, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen i opholdskommunen træffe afgørelse om, at lederen af et bo- eller dagtilbud eller den ansatte, der af lederen bemyndiges dertil kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre denne i at forlade boligen eller for at føre denne tilbage til boligen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode tilbageholdelse i boligen kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Anvendelse af stofseler

§ 35. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan træffe afgørelse om, at lederen af et bo- eller dagtilbud eller den ansatte, der af lederen bemyndiges dertil kan anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Optagelse i botilbud uden samtykke

§ 36. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan, jf. § 42, indstille til Naalakkersuisoq for Familie at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, jf. dog stk. 2, skal optages i et bestemt botilbud efter den sociale lovgivning, når:

1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og

- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
- 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Stk. 2. For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen i opholdskommunen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, kredsretten har beskikket, jf. § 42, stk. 4, når

- 1) ophold i et botilbud er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde indstille til Naalakkersuisoq for Familie, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud som nævnt i stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selv om betingelserne i stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldt, hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for, at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Stk. 4. Det skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter stk. 1 og 2, hvis en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den pågældende.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 vil kunne påklages til Det Sociale Ankenævn. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af den værge, kredsretten har beskikket, jf. § 42, stk. 4 indstiller kommunalbestyrelsen til Naalakkersuisoq for Familie at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 2.

Regulering af besøgsrestriktioner m.v.

§ 37. Personer, som bor i botilbud med tilknyttet personale og fællesboligarealer, bestemmer selv, hvem vedkommende vil have besøg af, jf. dog § 38, stk. 1, og § 39, stk. 2.

§ 38. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan for visse besøgende træffe afgørelse om begrænsning af adgangen til fællesboligarealer i de boformer, der er nævnt i § 37, hvis:

- 1) den besøgende udøver vold eller truer med vold over for andre beboere eller personalet eller i øvrigt udviser en adfærd, der er til fare for de øvrige beboere eller personalet,
- 2) den besøgende, uden at der er tale om fysisk vold, generer eller udøver chikane over for andre beboere eller personalet eller
- 3) den besøgendes adfærd er stærkt generende for de andre beboere eller personalet ved at skabe generel utryghed ved at opholde sig på fællesboligarealerne eller forråelse af miljøet på fællesboligarealerne eller ved at vanskeliggøre den nødvendige hjælp.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse efter stk. 1 sikre den besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.

§ 39. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan ikke træffe afgørelse om at begrænse konkrete besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan dog træffe afgørelse om, at visse besøgende, der over for personalet udviser en adfærd som nævnt i § 38, stk. 1, nr. 1 og 2, ikke må være til stede i denne del af boligen i de tidsrum, hvor der leveres visiteret hjælp.

§ 40. Afgørelser efter § 38, stk. 1, og § 39, stk. 2, træffes på et møde i kommunalbestyrelsen eller i det stående udvalg i kommunen i opholdskommunen.

Stk. 2. Forvaltningen kan dog træffe foreløbige afgørelser efter § 38, stk. 1 og § 39, stk. 2, som af hensyn til det øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i kommunalbestyrelsen eller det stående udvalg, jf. stk. 1.

Stk. 3. En foreløbig afgørelse efter stk. 2 skal snarest muligt efter iværksættelsen af afgørelsen forelægges til godkendelse hos den myndighed, der har kompetence til at træffe afgørelse efter stk. 1.

Stk. 4. Afgørelser efter § 38 og § 39, stk. 2, skal i det enkelte tilfælde begrænses til det absolut nødvendige. Omfanget og den tidsmæssige udstrækning af besøgsrestriktionen skal fremgå af afgørelsen. Det er herunder en betingelse for at træffe afgørelse, at mindre indgribende initiativer har været søgt anvendt over for den besøgende.

Stk. 5. Afgørelse efter § 38 og § 39, stk. 2, træffes over for såvel den besøgende som beboeren.

Kapitel 10

Sagsbehandling, administration m.v.

Grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelser

§ 41. Som grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 31, 33, 34 og 35 skal der foreligge:

- 1) den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne,
- 2) oplysninger om den socialpædagogiske hjælp og pleje, der har været iværksat før den påtænkte afgørelse om iværksættelse af foranstaltningerne,
- 3) oplysninger om den forventede periode, i hvilken foranstaltningerne vil være nødvendige, og
- 4) pårørendes og en eventuel værges bemærkninger til de påtænkte foranstaltninger.

Naalakkersuisoq for Families afgørelser om optagelse i botilbud uden samtykke

§ 42. Naalakkersuisoq for Familie træffer afgørelse om optagelse i botilbud uden samtykke efter § 36, stk. 1 og 3, efter indstilling fra kommunalbestyrelsen i opholdskommunen. Afgørelsen skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 2. Indstillingen skal indeholde en redegørelse for:

- 1) grundlaget for, at betingelserne i § 36, stk. 1 og 3, anses for opfyldt,
- 2) den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne,
- 3) den hjælp og pleje, der har været iværksat eller har været tilbudt den pågældende eller familien, før indstilling om optagelse i et særligt botilbud blev besluttet,
- 4) indretningen af den nye bolig og den personlige hjælp, pleje og støtte m.v., som herefter vil kunne stilles til rådighed, og
- 5) personens egne samt de pårørendes og den eventuelle værges bemærkninger til flytningen.

Stk. 3. En ægtefælle eller anden nærtstående person, der deler bolig med den person, som sagen vedrører, er berettiget til at klage over kommunalbestyrelsens afslag på at indstille til optagelse i særlige botilbud efter denne bestemmelse. Klagen kan indbringes for Det Sociale ankenævn.

Stk. 4. Har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, når der indstilles til flytning, anmode kredsretten om at beskikke en værge efter myndighedsloven.

Stk. 5. Kommunen kan om fornødent anmode om bistand af politiet til at gennemføre en afgørelse om flytning.

Advokatbistand

§ 43. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personen under sagen får bistand fra en advokat til at varetage sine interesser i sager om:

- 1) tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 34 mod den pågældendes vilje, eller
- 2) optagelse i botilbud efter § 36, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne til advokaten, der modtager salær og godtgørelse for udlæg efter samme regler, som gælder i de tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. kapitel 21 i Retsplejelov for Grønland.

§ 44. Den, der iværksættes foranstaltninger overfor, kan altid vælge sin egen advokat.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisoq for Familie skal påse, at en advokat, som er privat antaget, ikke bliver inhabil på grund af forholdet mellem klienten og klientens ægtefælle, pårørende m.fl.

Klage til kommunalbestyrelsen

§ 45. Klager vedrørende overtrædelse af bestemmelserne i dette afsnit indbringes for kommunalbestyrelsen i opholdskommunen.

§ 46. Forinden afgørelsen af en klage, jf. § 45, anmoder kommunalbestyrelsen i opholdskommunen bo- eller dagtilbuddet om en indstilling. Bo- eller dagtilbuddets leder eller dennes stedfortræder, skal herefter hurtigst muligt foretage en undersøgelse, der omfatter samtale med personen klagen vedrører, de ansatte, der har kendskab til de forhold, der klages over, og mulige vidner til episoden. Der skal udfærdiges rapport om de pågældende samtaler,

og rapporten indsendes med lederens indstilling til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen. Eventuelle indberetningskemaer jf. § 53, stk. 2 skal sendes med rapport og indstilling.

§ 47. Klager over afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen i opholdskommunen i medfør af § 45, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn.

Klage til Det Sociale Ankenævn

§ 48. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 31, 33, 34, 35, 36, stk. 2, 38, 39, stk. 2 og § 42, stk. 3 kan indbringes for Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.

Stk. 2. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over kommunalbestyrelsens beslutning, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.

§ 49. Naalakkersuisoq for Families afgørelser efter § 42 om optagelse i bestemte botilbud efter § 36, stk. 1 og 3, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn inden for fire uger efter modtagelsen af afgørelsen.

Stk. 2. Det er den person, som afgørelsen vedrører, eller kommunalbestyrelsen, der kan klage over de afgørelser, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over Naalakkersuisoq for Families afgørelse, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.

Stk. 4. Klage til Det Sociale Ankenævn efter stk. 1-3, har opsættende virkning. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, træffer Naalakkersuisoq for Familie samtidig med afgørelsen efter § 42 afgørelse om at optagelsen skal iværksættes straks. Afgørelsen om at ophæve en opsættende virkning kan ikke indbringes for Det Sociale Ankenævn.

Domstolsprøvelse og tilsyn

§ 50. Klageren kan kræve Det Sociale Ankenævns afgørelse forelagt for retten efter reglerne i Retsplejelov for Grønland kapitel 28, når Det Sociale Ankenævns afgørelser omhandler:

- 1) tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 34 eller
- 2) optagelse i særlige botilbud efter § 36.

§ 51. Personer omfattet af foranstaltninger efter § 34 skal underrettes om adgangen til at rette henvendelse til Folketingets udvalg i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse. Dette gælder også, hvis der er givet samtykke til foranstaltningen.

Revurdering, registrering og indberetning

§ 52. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 31, stk. 1, § 31, stk. 4 og § 34, revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende i kommunen, og senest 8 måneder efter kommunalbestyrelsens beslutning om iværksættelse af foranstaltningen.

Stk. 2. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 35 revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende, dog senest 18 måneder efter kommunalbestyrelsens seneste beslutning om foranstaltningen.

§ 53. Optagelse i botilbud efter § 36 og enhver form for magtanvendelse, herunder magtanvendelse i forbindelse med foranstaltninger efter §§ 30-35, skal registreres og indberettes af botilbuddet til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen og Naalakkersuisut.

Stk. 2. Registrering og indberetning efter afsnit III, skal ske på særlige indberetningsskemaer udarbejdet af Naalakkersuisut.

§ 54. I tilfælde, hvor der sker overtrædelse af reglerne, i tilfælde, hvor der ikke foreligger beslutning om fortsat magtanvendelse, eller tilfælde, hvor indgreb er foretaget som led i nødværge eller nødret skal registrering foretages straks og senest dagen efter, at foranstaltningen er sat i værk.

Stk. 2. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes straks og senest inden for 3 dage til kommunalbestyrelsen i opholdskommunen og Naalakkersuisut.

§ 55. Registrering af foranstaltninger efter § 31, stk.1, § 31, stk. 3, 2. pkt., § 31, stk. 4 samt §§ 32-35 skal foretages straks og senest dagen efter, at indgrebet har fundet sted.

Stk. 2. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes månedligt til opholdskommunen og Naalakkersuisut.

§ 56. Registrering af flytning iværksat efter § 36 foretages senest med udgangen af den måned, hvor flytningen er påbegyndt.

Stk. 2. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 indberettes kvartalsvist til opholdskommunen og Naalakkersuisut.

§ 57. Registrering efter §§ 53-56 foretages af den person, der har iværksat indgrebet eller foranstaltningen, eller af den person, der har instruktionsbeføjelsen overfor den ansatte, som har iværksat indgrebet eller foranstaltningen.

§ 58. Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen har pligt til at følge udviklingen i anvendelsen af magt, jf. afsnit III og andre indgreb i den personlige frihed med henblik på en vurdering af behovet for opfølgning.

Stk. 2. Beretning om udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed forelægges årligt kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisut.

Afsnit IV

Kapitel 11
Ikrafttrædelse

§ 59. Loven træder i kraft den 1. december 2013.

Stk. 2. Samtidig ophæves kapitel 8 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 64 af 29. december 1994 om døgninstitutioner m.v. for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap.

Grønlands Selvstyre, den 21. november 2013

Aleqa Hammond